

Vogels voor de microfoon...

Interview met Frank van de Weijer

Frank van de Weijer is een echte vogelgeluiden-man, maar wel met een heel eigen aanpak. Hij verstopt zijn digitale recorder onder het struikgewas en gaat vervolgens iets anders doen: helpen met vogels ringen, een gebied inventariseren of een beetje vakantie vieren. Een paar uur later haalt hij de apparatuur weer op. Als hij de opname 's avonds afluistert, onthult een biotoop pas écht zijn geheimen. Want terwijl Frank een paar honderd meter verderop met andere zaken bezig was, zong bij zijn microfoon de Wielewaal een lieflijk lied.

Lenny Langerveld

Ga je op pad om iets speciaals vast te leggen?

Nee, eigenlijk niet, dat is niet helemaal mijn stijl. Er zijn geluidenjagers die wel zo werken, die gaan op zoek naar dat éne geluidje dat ze willen scoren. Ze willen graag hun hele assortiment compleet hebben, het zijn echte verzamelaars. Ik vind dat ook wel leuk, maar ga anders te werk. Ik zet mijn microfoons ergens een paar uur neer en hoor achteraf wat er op die plek zoal gepasseerd is. Mij gaat het meer om de opname zelf, om de soundscape als geheel. De sfeer, de geluiden, de ruimtelijkheid van een bepaalde plek. Ik heb een opname gemaakt in Noord-Frankrijk, bij het Lac du Der, van een formatie Kraanvogels die langzaam opdoemt in de regen. De ruimtelijkheid van het aanzwellende geluid, dwars door die regen heen...., dáár gaat het mij om. Op zo'n moment ervaar je een diepte die ik veel mooier vind dan een platte opname van een Kraanvogel die vlak voor de microfoon staat. Dat laatste is natuurlijk ook geweldig, maar ik hou heel erg van natuurgeluiden die in de context van de biotoop worden gehoord. Dat is een heel andere benadering.

Wanneer ga je met je opname-apparaat aan de slag?

In Nederland heb je veel stoorgeluiden, dat is echt een probleem. En de periode van mooie vogelzang is ook beperkt. Maar de beste tijd is toch wel de periode van maart tot en met juni. Zo rond de langste dag sla ik ook nogal eens mijn slag. Dan zorg ik ervoor dat ik een uur voor zonsopgang - liefst op zondagochtend want dan is het stiller - op een bepaalde plek ben en dan heb ik kans dat ik een redelijk onaangetaste opname kan maken, net voordat de grootste drukte op Schiphol begint.

Op jacht in Suriname Foto: Dick Jonkers

Maar tijdens vakanties is het ook geweldig leuk hoor. Extra vroeg opstaan, een stil bergvalleitje opzoeken en de microfoon een paar uur open zetten. Ik heb bijvoorbeeld

mooie opnames uit Suriname van brulapen, de Coraya Winterkoning, de Schreeuwpiha en de Oranje Rotshaan. In principe kan je natuurlijk altijd natuurgeluiden opnemen, maar het is overal druk en overal is lawaai. Eigenlijk moet je 's nachts op pad. Dat kan best wel, er zijn genoeg soorten die 's nachts gewoon doorzingen. De Rietzangers, het Kleinst Waterhoen en natuurlijk de Nachtegaal.

Heb je favoriete 'hot spots'?

Als we 's morgens gaan ringen op Oud-Naarden, dan ben ik daar soms eerder en dan verstop ik de microfoons een stukje bij ons vandaan. Met verrassende resultaten, want dan blijken er allerlei vogels gepasseerd te zijn die we helemaal niet opgemerkt hebben, bijvoorbeeld een Gaai die een Havik imiteert. Ik heb dit ook wel eens gedaan tijdens een inventarisatie voor het Goois Natuurreservaat. Toen ik het bandje af luisterde, bleek er een Wielewaal op te staan; die hadden we niet gehoord tijdens onze ronde.

Een favoriete plek heb ik eigenlijk niet. Ik heb heel lang in het Spanderswoud rondgezworven, maar hoe de wind ook staat, er is altijd lawaai. De polder van Nieuw-Loosdrecht is een goede plek; daar heb je een beetje rust bij bepaalde windrichtingen. De Eempolder idem dito, bij oostenwind. Er hangt veel af van de wind. Raar is dat. Enerzijds wil je met die opnames niet teveel windgeruis hebben en moet het zo windstil mogelijk zijn, anderzijds heb je de wind ook nodig, omdat die het geluid van de grote verkeerswegen kan wegtrekken.

Hoe weet je wat je opgenomen hebt?

De meeste geluiden ken ik wel. Vroeger als kleine jongen zat ik al achter de vogels aan. Ik weet nog goed dat ik achter het Laarder Waschmeer een vogel hoorde die ik niet kende. Ik sloop de bosjes door... Nu weet ik dat het een Zwartkopje was, maar toen wist ik dat nog niet. En dan ging ik echt op onderzoek uit hoor, met een primitief verrekijktje en een vogelboekje. Als kind al werd ik door mijn vader op vakanties altijd meegenomen de natuur in. Fietsen, vogels kijken..., dan krijg je het eigenlijk met de paplepel ingegoten. Mijn vader is nooit echt fanatiek geweest, maar hij had er wel aardigheid in en dat heeft hij op mij overgedragen. En toen ik lid werd van de Vogelwerkgroep ben ik vaak meegegaan met de excursies. Vooral met Dick Jonkers, Adri Vermeulen, Fred van Klavere en Nico Dwars. Dat zijn eigenlijk wat geluid betreft mijn

leermeesters geweest. En Rombout de Wijs natuurlijk; hij is degene die me enthousiast heeft gemaakt voor het opnemen van geluiden. Zijn werkgebied is het Gooi, de geluiden die hij vastlegt plaatst hij op www.home.zonnet.nl/myotis/gooigeluid.htm. Hij heeft me meegenomen naar de Club voor Natuurgeluiden Registratie, de CNR, waar ik nu ook lid van ben. Ik heb ongeveer tien jaar lang meegedaan met de trektelpost in het Corversbos. Dat was echt de beste leerschool qua geluiden. Contactgeluiden, trekgeluiden, vliegbeelden, noem maar op. Daar kon eigenlijk geen cursus tegenop.

Dus je weet altijd wat je hebt?

Nee, dat ook weer niet. Laatst had ik de microfoon geplaatst tijdens het ringen in Oud-Naarden en bij het af luisteren hoorde ik een heel mysterieus geluid. Een beest loopt langs, takken kraken, bladeren ritselen. Ik heb het geluid op een server geplaatst, maar er is nog geen reactie gekomen. Ik vermoed dat het een jonge vos was, of een krolse egel. Het leek wel of er gevochten werd... eigenlijk is dat 't leukste, die verrassing van de geluiden die je niet kent. Ik heb een opname van een Vlaamse Gaai die gaat zingen. Ik viel echt van mijn stoel af van verbazing. Ik kende de lokroep van de Vlaamse Gaai heel goed, maar ik wist niet dat hij ook kon zingen.

En de geluiden die we niet kunnen horen?

Ha, dat is een leuke vraag. Ik was in Suriname en 's nachts voeren we op een heel klein open bootje op de Corantijnrivier. De gids stelde voor om allemaal stil te zijn en te luisteren naar de geluiden van de jungle en dus zette ik snel ook mijn opname-apparaat aan. Thuis gooide ik alles in de computer. Ik hoorde krekels, kikkers, het kabbelen van het water. Maar in de geluidsgolven zag ik, heel hoog boven de 20 kilohertz, nog andere geluidsgolven zitten. Die heb ik toen omlaag gebracht naar het hoorbare bereik en ja hoor... het waren vleermuizen. IJzingwekkend prachtig vond ik dat.

Wat doe je met je opnames?

Het is puur een hobby waar ik slechts een klein deel van mijn tijd in kan steken. Op dit moment doe ik er nog niet veel mee. Ik maak opnames en zet ze in een bestand. Ik registreer wat ik heb: Wat zijn de eigenschappen van de

opname, wat is er allemaal op te horen, dat soort dingen. En ik ben urenlang bezig om alle stoorgeluiden te verwijderen. Dat is een enorme klus: trekkers, vliegtuigen, auto's, stemmen van passanten. Ik geniet ervan om, als ik ergens op vakantie ben geweest, als ik thuis kom naar de geluiden te luisteren van die plek. Anderen maken foto's of een film, ik heb ook het geluid. Dat is zo bijzonder... net alsof je er opnieuw weer bent. Daar kan ik dan 's avonds naar gaan zitten luisteren, ja. Ook naar opnames hier uit de omgeving, hoor. Het is pure hobby, er zit geen winstbejag of commercie in. Ik wissel wel eens cd's uit, binnen de CNR.

Waar maak jij je opnames mee?

Ik ben begonnen met een mini-diskrecorder en nu werk ik met een Marantz, een digitale

Alle besproken opnames (en meer) van Frank kunnen worden beluisterd via www.vwggooi.nl onder het kopje 'Algemeen' en daarna 'Websites van leden'.

www.natuurgeluiden.nl met de vogelregistraties van Henk Meeuwse

www.natuurgeluid.nl is de website van CNR

www.home.zonnet.nl/myotis/gooigeluid is de website met Gooise vogelgeluiden van Rombout de Wijs.

www.xeno-canto.org/europe : de website waar de meeste vogelgeluiden op te beluisteren zijn.

Twee nieuwsgroepen over vogelgeluiden: [Yahoo Group Naturerecording](#) en [Yahoo Group Naturerecordists](#)

recorder met een geheugenkaart. Ik heb alleen twee richtmicrofoons, geen parabool. Vooral voor de echte geluidsjagers die het omgevingsgeluid willen minimaliseren, is een parabool een nuttig ding. Voor mij geldt dat minder, omdat ik nu eenmaal het totale plaatje van een plek wil opnemen. Het hoeft geen dure hobby te zijn, je kunt voor een appel en een ei klaar zijn. Een tweedehands mini-diskrecorder is snel besteld. Microfoonkapseltjes kan je ook bestellen, en er vervolgens zelf snoeren en een plugje aansolderen. Een parabool kan je maken van een paraplu, een straalkacheltje of een wok. Geluid kan eenvoudig op de pc worden overgezet en worden bewerkt met het gratis programma Audacity of met Cool Edit.